

Händels påske

Händels *Messias* framføres gjerne ved juletider, men komponisten selv dirigerte gjerne oratoriet ved påsketider. Sofienbergkoret og Storsalen kammerkor går i hans fotspor.

TEKST: Eldrid Oftestad • FOTO: Torill Helene Olsen

«Jeg trodde jeg så hele himmelen foran meg og den mektige Gud selv!», fortelles det at Georg Friedrich Händel sa med tårer i øynene – utmattet og blek etter at han hadde laget «Halleluja-koret». Etter sigende var ordene til en tjener som brakte ham mat i de tre ukene han ikke var utenfor døren til leiligheten sin. Vennen og librettisten Charles Jennens leverte manuskriptet, og etter 23 dager sommeren 1741 var Händel ferdig med det som skulle bli et av musikkhistoriens mest framfør-

te verk: Oratoriet *Messias*.

– Händels *Messias* er et sentralt kirkemusikkverk fra barokken med musikalske utfordringer. Sammen med Mozarts *Requiem* og *Juleoratoriet* av Bach, utgjør verket *Messias* ett av de tre mest folkekjære klassiske verkene. Målet vårt er å skape god musikk på et kunstnerisk bra nivå og bruke det som et middel til å formidle det sterke budskapet og feire påsken, sier sangpedagog, sanger og kordirigent Helge Harila.

Sammen med Sofienbergkoret,

Storsalen kammerkor, orkesteret Barokkanerne og fire solister skal han framføre *Messias* 22. og 23. april i henholdsvis Filadelfia og Sofienberg kirke i Oslo.

– Vi skal ha to ulike konserter den første helga etter påske. Verket framføres ofte rundt påsketider så vel som ved juletider. Händel selv framførte det i forbindelse med påsken. Konserten i Sofienberg kirke understreker den sakrale delen ved verket, mens på konserten i Filadelfia ønsker vi å bruke lys aktivt og ha bilder og tekst

på veggen. Vi vurderte også å bruke dansere, forteller dirigenten.

Mye drama

– *Hvorfor er Händels Messias så populært?*

– Si det? Hvorfor er det slik? spør Helge tilbake. – Jeg kan bare reflektere ut fra mitt ståsted, men jeg tenker at det er mye drama og teater som utspilles i dette oratoriet. Händel, som også er kjent for å skrive opera og teatermusikk, har klart å overføre noe av den samme energien og vitaliteten i oratoriet *Messias*. Men verket skildrer også uten tvil et drama om en person, og det finnes ikke en sterkere historie.

Oratoriet består av tre deler med bibeltekster som er bearbejdet. De er hentet fra profetbøkene, Salmenes bok, evangeliene, 1. Korinterbrev, Johannes Åpenbaring og Hebreerbrevet. Den første delen handler om profetiene om frelseren og hans fødsel. Den andre delen skildrer Jesu lidelse og død og oppstandelse, som avsluttes med det kjente koret «Hallelujah» med tekst fra Åpenbaringsboken. Tredje og siste delen tar for seg framtiden, lovprisning til verdens frelser og det evige liv. Det innledes med den kjente sopranarien «I know that my redeemer liveth» fra Jobs bok («Jeg vet at min gjenløser lever, og som den siste skal han stå fram på jorden»).

– Det er Charles Jennens som plukket ut bibeltekstene, og de er hentet fra King James-oversettelsen.

Veldedighet

Bakgrunnen for *Messias* er en be- stilling fra en veldedighetsorganisasjon i Dublin. Organisasjonen ville at Händel skulle komponere et verk som kunne brukes til å samle inn penger til de fattige. Han begynte med en gang, og etter seks dager var første delen ferdig. Ni dager senere var den andre delen ferdig og seks dager etter det tredje del. Orkesterarrangementet brukte han to dager på å lage. 260 sider på til sammen 23 dager, og derfor er det blitt kalt «den største prestasjon i musikkhistorien».

– Det sies at han hadde en sterk åndelig opplevelse underveis, og det tror jeg også. Dessuten vet vi at han

– *Det sies at Händel hadde en sterk åndelig opplevelse underveis, mens han skrev «Messias», sier kordirigent Helge Harila.*

i disse tider slet økonomisk. Og som så ofte med kunstnere og komponister, er det gjerne i trange økonomiske tider at skapertrangen vokser.

Händel dirigerte selv *Messias* over 30 ganger, og ofte gikk inntektene fra konsertene til fattige. Komponisten selv hadde stor omsorg for mennesker i nød. Året etter urframføringen i Dublin 13. april 1742, framføres oratoriet året etter i Londons Covent Garden. Händel er skuffet fordi salen

ikke er fullsatt, og publikum virker ikke særlig begeistret. Konserten er kontroversiell fordi mange mener det ikke passer seg å framføre et sakralt verk i en verdslig teatersal. Men under neste konsert, som er til inntekt for et barnesykehus, er det fullt i salen. Kong Georg II er tilstede, og han er dypt grepet. Under «Halleluja-koret» reiser han seg og hele salen følger hans eksempel. Dermed blir dette en tradisjon ved framførelser av *Messias*, noe som fortsatt gjøres i dag.

– Jeg synes av og til framførelsene kan være for pyntelige og pene. Men slik vil jeg ikke at vår versjon skal bli. Når det synges at Jesus blir spottet eller at Messias lovprises, skal det merkes. Händel og Jennens har plukket ut og satt sammen bibeltekster, og Händel maler dette ut på en mesterlig måte gjennom musikken. Jeg gleder meg veldig til konsertene, smiler Helge.

– *Hva vil dere gi publikum med konsertene?*

– Vi ønsker å fortelle om Jesu død, men óg at han oppsto igjen. Derfor har vi valgt å legge konsertene til helga etter påsken, konkluderer Helge.

Komponist Georg Friedrich Händel ville gjerne dø i forbindelse med påskehelga for å «få møte min frelser på tidspunktet for hans egen død og oppstandelse». Påskeaften morgen 14. april 1759 ble han bønnhørt. •

GEORG FRIEDRICH HÄNDEL

- Komponisten Georg Friedrich Händel er født 23. februar 1685 i Tyskland. Da Händel var ni år gammel, hører en greve ham spille på orgel. Greven blir så imponert at han tilbyr å betale for Händels musikkutdannelse. 12 år begynner han å komponere.
- Han flytter til Italia og skriver oratoriet *Oppstandelsen*. Det er Händels første musikkverk som uttrykker Händels kristne tro. Etter noen år som hoffkapellmester i Tyskland, flytter han til England og blir kapellmester for Royal Academy of Music som oppførte italienske operaer. Den engelske statskirken reagerer på at Händel oppfører bibelske dramaer på profane steder. På denne tiden skriver han mye musikk til kongelige og offentlige arrangementer, og han komponerer og oppfører til sammen 40 operaer.
- Oratoriet *Messias* fra 1741 gir ham suksess, og han holder seg etter det til oratorieformen. Han er populær i England og dør som en svært anerkjent mann 14. april 1759, åtte dager etter han dirigerte en framførelse av *Messias*. Han får statsbegravelse i Westminster Abbey, og den dag i dag regnes han som Englands nasjonalkomponist.

Kilder:

«Jesus i musikken – fra gregoriansk sang til hip-hop» av Martin Alfsen.

«Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon».